

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Mesečna priloga: „SLOVENSKI TEHNIK“.

Naročnina znaša

za vse leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K — na naročbe brez dopolne naročnine, se upravnemu uradu, Naročnina na tedensko izdajo „Edinosti“ znaša: celoletno 1 K 50, pol leta 2 K 50. Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nepravilno pisane pisma se ne sprejemajo in rokopiši se ne vračajo. Naročnina, oglaševanje in reklamacije se pošiljajo na upravno listo. UREDNIŠTVO: ul. Giorgio Galatti 18. (Narodni dom). Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik koncesije lista „Edinost“. — Natisnila tiskarna koncesija lista „Edinost“ v Trstu, ulica Giorgio Galatti št. 18. Poštno-branilniški račun št. 841-652. TELEFON štov. 1167.

BRZOJAVNE VESTI.

Pravni praktikanti opustili rezistenco.

PRAGA 15. Pravni praktikanti kazenskega sodišča so opoludne opustili rezistenco.

Nadvojvoda Friderik v Istri.

ISL 15. Nadvojvoda Friderik je bil ob 11. uri predpoludne vsprejet od cesarja v avdienci.

Sestanek Aehrenthala in Titttonija.

DESIO 15. Baron Aehrenthal in Titttoni sta se ob 10. uri predpoludne peljala po parku Titttonijeve vile na sprehod. Ob 11. uri sta imela oba ministra v navzočnosti kabineta načelnika Bollatija in poslanika barona Gagern razgovor, ki je trajal do 1. ure popoldne, nakar sta se oba ministra podala v pisarno Titttonijevo. Potem je bil obed, kate-rega so se udeležile iste osebe, kakor včeraj.

Grozen vihar na Dunaju in na Niže Avstrijskem.

DUNAJ 15. Včeraj je razsajal tukaj in po vsem Niže Avstrijskem in v Gradcu silen orkan z dežjem kakoršnega se ne spominjajo stari ljudje. Že jutraj na vse zgodaj je jel liti dež kakor iz škafa, vihar je pa ruval drevesa. Na Ringu je podrl in izruval več dreves. Škoda na polju in na hišah je ogromna. Barometer je padel tako globoko, kakor še ne od leta 1775. Na Semeringu in po bližnjem Alpsem Gorovju je bil silen snežen metej.

Tudi iz Češke in Šlezije prihajajo enaka poročila. V Stadlavu je Donava izstopila. Reke naraščajo rapidno. Človeških žrtev ni bilo.

Kraljevski obiski na Dunaju.

DUNAJ 15. Razun španske kraljeve dvojice, obišče meseca septembra cesarski dvor tudi norveški kralj Hakon.

Hrvatsko-madžarski spor.

OGULIN 15. (Ogr. biro) Bivši sekcijski načelnik in saborski poslanec Nikolić je včeraj poročal tukaj pred svojimi volilci o svojem delovanju. Nikolić, kateremu so zborovalci priredili živahne ovacije, je izjavil: Ako je narod složen, ne more vspeh izostati. Nihče se ne sme dotakniti pravice materskega jezika. Hrvati so hoteli biti zavezniki, ne pa podaniki Madjarov in ne smejo popustiti svojih pravic. Govornik je prosil Hrvate, naj bodo složni. Neki zakon glede obnovitve volitev bo v slučaju predstojen volitev omogočil tudi uradnikom, da izrazijo svobodno svoje politično prepričanje. Govornik je svaril pred izgredi nasproti skupnim uradnikom. Odločilne faktorje bo treba prisiliti, da spoštujejo zakon. Govornik zamore zagotoviti, da stoji stvar Hrvatov dobro. Madjari uvidijo konečno, da nimajo posla s posamičnimi osebami, marveč z vsem narodom. Razsodni elementi na Ogrskem sprevidjajo, da ne morejo Madjari obstojati brez prijateljstva Hrvatov. Govornik je za državno skupnost z Ogrsko, dokler se spoštujejo pravice Hrvatov. Sedanja pogodba ne zadovoljuje potrebščin Hrvatov in zato je potrebna temeljita revizija, sicer je osodepoln prelom odnošajev neizogiben. Ogrske jedinstvene države ni. Po tolmachenju in praksi Madjarov je zadobila nagodba nasprotno tendenco. Osoda naj obvaruje Madjare in Hrvate, ki so navezani eden na drugega, pred popolnim prelomom razmerja. Nikolić je zaključil:

Nadejati se je, da zmaga tudi pri Madjarih boljša razsodnost, da postane naše razmerje zopet prijateljsko.

Govor Nikolićev je bil vsprejet z velikim odobravanjem. Po shodu je bil banket, na katerem je bilo mnogo govorov.

OSJEK 15. Kakor poročajo vukovarske „Sriemske Novine“, je veliki župan sremske županije Henrik Hudeghethy odstopil. Odstopajočemu velikemu županu so bile na zadnji seji upravnega županijskega odbora prirejene živahne ovacije. Včeraj je bil v Požegi ljudski shod, na katerem je dr. Vinković poročal o svojem delovanju. Meščanstvo ga je slovesno vsprejelo. Vsebina govora Vinkovičevega je bila protimadžarska. Shod je sklenil Vinkoviču zaupnico.

ZAGREB 15. V Plaškem je poročal predsednik sabora dr. Medaković. Med drugim je izjavil: Minoli boj je pokazal, kako močno sredstvo odpora proti napadom skupnega nasprotnika je sloga Srbov in Hrvatov. Govornik je naglašal, da so Hrvati stavili velike nade v svobodoljubje Madjarov. Tek dogodkov je pa pokazal, da se v nadah prevarili. Boj se bo nadaljeval, toliko v državnem zboru kolikor v saboru. Na vsak način je treba storiti konec tujemu gospodarstvu v Hrvatski.

V Glini je poročal posl. Supilo ter med drugim rekel: kadar-koli se pojavi kak narodni boj, vedno se proti narodnim borilecem rabijo sredstva obrekovanja in denunciacije veleizdaje. Tako se je poskušalo tudi sedaj proti hrvatsko-srbski koaliciji, ker ni privolila, da se na ozemlju Hrvatske uzakoni madjarski jezik. Koalicija bo toliko časa nadaljevala boj proti Ogrski, dokler ne izgine s hrvatskega teritorija madjarski jezik, ki je bil nezakonitim potom utihotapljen in se razmerje med Ogrsko in Hrvatsko ne osnuje na paritetni podlagi. Vsako sporazumljenje z Ogrsko je toliko časa nemogoče, dokler Madjari temeljito ne spremenijo svoje politike. Madjari ne najdejo v vsi Evropi nobenega, ki bi odobravil njihovo postopanje nasproti Hrvatim. To je dokaz za veliko moč, ki je v našem pravu in ki tudi zmaga, ako bo naš narod vstrajal.

Samozmor ministerjalnega tajnika.

BUDIMPEŠTA 15. Vpokojeni ministerjalni svetnik Nikolaj Leskay je izvršil samomor, skočivši iz četrtega nadstropja palače trgovskega ministerstva.

Spopad med krščanskimi socijalci in socijalnimi demokrati.

BUDIMPEŠTA 15. Na včerajšnjem krščansko-socijalnem delavskem shodu je prišlo do spopada s socijalnimi demokrati, ki so hoteli motiti shod ter so metali na predsednika kamenje. Prišlo je do pretepa. Trideset policistov na konju, je le s težavo napravilo mir. Več oseb je bilo ranjenih.

Bivši minister Nasi zaprt.

RIM 15. Državno sodišče je dalo zapreti bivšega ministra Nasija, ki je bil odveden v zapor „Regina Coeli“.

Napadalec Maille blazen.

PARIZ 15. Maille, ki je včeraj z revolverjem streljal v zrak, je bil najprej topničar vojne mornarice, potem mornar trgovinske mornarice. Na policijskem komisariatu je izjavil, da ni streljal ni na Fallieresa ni na koga drugega, marveč da je hotel nase obrniti le javno pozornost, da zadobi pravico.

Valed pravd, ki jih je na krivičen način izgubil, je obožal. Sodi se, da je Maille blazen. Izdajatelj finančnega lista poneveril 2 milijona frankov.

PARIZ 15. Državni pravdnik v Versalju je dal tukajšnjega izdajatelja finančnega lista, Etradi Darosbergu, ki je obdolžen, da je s popolnoma brezveljavnimi delnicami pripravil mnogo malih hranljivcev ob premoženje — skupno za okoli 2 milijona frankov. Sodi se, da je Darosberg pobegnil v inozemstvo.

Francoski narodni praznik v Bruslju.

PARIZ 15. Iz Bruselja poročajo: Povodom narodnega praznika je francoski poslanik na banketu napil belgijski liberalni državni upravi. Pri teh besedah so navzoči katoliški časnikarji in drugi gostje protestuje zapustili dvorano.

Truplo zrakoplovca Bulkena najdeno.

PARIZ 15. Truplo pariškega zrakoplovca Bulkena, ki se je dne 24. junija na nekem ljudskem slavlju v Dinikirchenu dvignil v zrak, in se od tega časa ni ničesar vedelo o njem, so našli mrtvega na obali pri Ostendi. Truplo njegovega spremljevalca niso še našli.

Municipalne volitve na Grškem.

ATENE 15. Municipalne volitve so se po vsem Grškem vršile mirno. Le v Atenah je prišlo do pretepa.

Atentat z bombami v Carigradu.

CARIGRAD 15. V nedeljo po 7. uri se je na ulici pred ameriškim poslaništvom v Jenisteju razpočila bomba, vsled česar so bile štiri deklice lahko ranjene. Materijalne škode ni bilo. Avstro-ogrsko poslanstvo je oddaljeno od tamkaj nekoliko sto korakov. Storitve niso še našli.

Povodenj in toča v Macedoniji.

CARIGRAD 15. Pisemska poročila javljajo o grozni povodnji in toči v okraju Tiripolanka (vilajet Skoplje). Dne 3. julija je toča potolkla letino v 23 vaseh. Materijalna škoda je ogromna. Ker se je bati lakote, je pomožna akcija nujno potrebna.

O nesgodi z avtomobilom pri Brienni.

MACON 15. Konstitovali so sedaj identiteto oseb, ki z avtomobilom ponesrečile pri Brienni. To so: lastnik avtomobila, Edvard Böhm z Dunaja, njegov sofer in neka gospa iz Irske. Stanje ponesrečenec je povoljno.

Razburjenost na otokih Južnega morja.

SIDNEY 15. (Reuterjev biro) V enem delu Novih Hebridov vlada velika razburjenost. Kakor poročajo, je prišlo do spopadov med urojenici in kazensko ekspedicijo, odpisano od križarja „Cambriana“, ki se je hotela maščevati radi umorjenih Evropejcev. Urojenici, ki so bili baje oboroženi s puškami, so enega pomorščaka ubili, nekega drugega pa ranili.

Politični in narodni boji v Primorju pa socijalna demokracija.

Narava stvari in logika dejstev sta vsikdar močnejša, nego volja in želja človeka. Zato nismo bili ni malo presenečeni, da je radi postopanja italijanske socijalne demokracije v Istri prišlo do nesoglasja med

razsodnejimi socijalisti slovenske narodnosti in vodstvom italijanske socijalne demokracije. Ali prišlo je nekaj družega, kar mora presenetiti vsakogar o in čemer spregovorimo na zaključku članka.

Kmalom na to, ko je „Rdeči prapor“ odkrito obsodil postopanje istrskih socijalnih demokratov, se je v Trstu vršil shod zaupnikov istrske socijalne demokracije, ki ni bil nič družega nego nadaljevanje kompanje v opravičenje toliko in po pravici obsojanega postopanja socijalistov v Puli!

Kakor prva točka dnevnega reda je bila razprava o „politični in administrativni situaciji v Puli“. Sodrugi Tuntar je poročal o občinskih volitvah v Puli in je slavil sodelovanje socijalne demokracije v preprečevanju „zmage reakcije“. Govornik se je uprl poskusom, da bi se rečene volitve razveljavile in imenovan vladni komisar, ki bi bil — po zatrjevanju govornika — „suženj mornarice in ne bi nudi nikake garancije nepristranosti nasproti raznim strankam.“ Zato je predlagal resolucijo:

„Zaupniki socijalistične stranke v Istri, videči v eventualnem nameščenju vladnega komisarja v Puli očitno favoriziranje gospodarske stranke, nalagajo poslancu Pogninju, naj predloži vladi težko resnost položaja, ter zagotovljajo socijalističnemu proletarijatu v Puli svojo moralno in materijalno solidarnost.“

O tej resoluciji nimamo reči družega, nego da bi bila tu zatrjevana solidarnost med zaupniki stranke in socijalističnim proletarijatom v Puli vredna — boljše stvari, nego so napor, da se v največji občini istrski ohrani na krmlu klika, ki je dovedla komunalno gospodarstvo občine na rob gospodarskega propada. In da je to še posebno s socijalističnega stališča zares slaba stvar, za katero se stavlja v kontribucijo v resoluciji zatrjevana solidarnost, to nam potrja neutajljivo dejstvo, da na posledicah brezglavega in brezvestno-razsipnega občinskega gospodarstva trpi v prvi vrsti proletarijat, ne izvzemši — socijalističnega!

To smo hoteli naglasiti ozirom na besedilo navedene resolucije. Sicer pa povdarjamo vnovič, da nas tudi ta ukrep italijanske socijalne demokracije ni presenetil in priznavamo marveč, da vidimo v njem le logično nadaljevanje vsega nastopanja istrske socijalistične stranke vsprico političnih in narodnih bojev v naših pokrajinah. To postopanje je sicer neumljivo in nezdružljivo z načeli socijalne demokracije, ali umejemo je, ker vemo, da je politika italijanske socijalne demokracije dosledna le v omahovanju med socijalističnimi principi in italijanskim nacionalnim čutstvom!! Računajoči razredni razum vleče na eno, toplo italijansko srce na drugo stran. In navadno nadvladuje — srce!

To je že taka tradicija, ki jo beležimo kakor vsakdanje dogodke, katerih ne moremo ne spremeniti ne preprečiti.

Tudi z izvajanjem predlagatelja resolucije sodruga Tuntarja nečemo polemizirati. Le par pripomb nam budi dovoljenih na njegovo grožnjo za slučaj, da bi bile občinske volitve

pa za teto Saro in dobrega starega fanta Singeltona.

Razburjenje je bilo med tem neznanca hitro zopet minulo, a poslušal je napeto Dunvudov odgovor.

„O, Tom, ne šalite se iz moje dobre tete! Slišal sem, da ni bila srečna v svoji mladosti.“

„In jaz sem slišal, da jo polkovnik Singelton redno vsakih šest mesecev snubi in Vaša stara teta da podpira njegovo srčno zadevo.“

„Teta Petnova?“ se je smejal Dunvud. „Ta blaga duša! Njej so malo mar poroke in zakoni, odkar je umrl dr. Pipec. Saj veste, služil je z mojim in Vašim očetom pri viržinskih dragoncih.“

Starec je poslušal in v njegovem obličju je iztrepetavalo. Zdaj je ravno zopet Mazon smejel odvrnil na neko Dunvudovo opazko:

„Katrina sebičnost je jasna kakor sonce.“

„A pohlevna. Hujše je z njeno antipatijo zoper vse zamorce — enega izvzemši.“

„Kdo je ta srečni?“

Ime mu je bilo Cezar in je bil služabnik rajnega mojega deda Hvartona — umrl je v enem letu s svojim gospodom, ko smo bili še deteta, Mazon. Moja mati ga je vedno zelo hvalila, kajti i Katra i Cezar sta prišla z mojo materjo v Viržinijo, ko se je omožila. Moja mati je bila —

„Angel!“ je dejal starec energično.

„Vi ste jo poznali?“ je naglo vprašal Dunvud.

Silen grom topov, kateremu se je skoro pridružilo pokanje mušketnih salv, je pretrgal pogovor in v hipu je bil zrak napolnjen bojne hrupe. Častnika sta hitela v tabor — neznanec se jima je pridružil. V kratkem sta stala častnika pri svojem polku, stotnik je povabil neznanca, naj ga naslednjega dne poišče v njegovem šotoru — nato so se ločili.

Bilo je že pozno na večer, ko so rezerve in irregularne čete dospele na cesto, ki se je vlekla ob vznožju nekega hriba v bližini niagarske ceste.

Vrh hriba je bil zaseden od angleškega topništva in na ravnini spodaj so stali ostanki Skotove¹⁾ hrabre brigade, ki je dolgo časa bila obupen boj proti premoči. Nove ameriške čete so se vrgle zdaj na Angleže in en polk jih je zgrabil od strani. Vzel je hrib v naskoku in ga očistil sovražnika. A trikrat se je še vrnil in še trikrat ga je bilo treba odbiti, predno so se hrabri vojaki vdali v svojo usodo in je ostal hrib v posesti Amerikancev.

Po končani bitki je Dunvud naenkrat pogrešil svojega poročnika. Ves v skrbeh je sam šel iskat prijatelja in ga našel z zlomljeno nogo sedeti pod drevesom.

„Ne tako strastno, Hvarton!“ je smejel

¹⁾ Angleški vojskovodja.

PODLISTEK.

VOHUN

113

Amerikanski roman. — Spisal J. F. COOPER.

Častnika sta ostrmela, da se je upal takšen starček čisto samo čez to besneče vodovje. Starec je mladeniča prijazno pozdravil in vprašal, kako je kaj pri armadi.

„Nabili smo rdečesuknježe včeraj,“ se je smejal Mazon.

„Morda imate kakega sina pri armadi?“ je vprašal njegov tovariš. „Povejte mi njegovo ime in njegov polk, pa Vas lahko peljem tja.“

Starec je stresel glavo, potegnil z roko preko srebrnih kodrov in rekel z glasom tihe vdanosti:

„Ne, sem čisto sam na svetu.“

„To se pravi, če morete najti polk, kajti čete so na maršu, kakor veste, stotnik Dunvud,“ je menil Mazon na tovarišev odgovor.

Starec je postal in pozorno pogledaval zdaj enega zdaj drugega častnikov.

„Ali sem prav slišal?“ je rekel nato.

„Katero ime ste izrekli?“

„Jaz sem imenujem Hvarton Dunvud. — A tudi Vi ste videti začuden, Mazon. Tako začuden kakor niti preje pri slapu ne.“

„Slap? O, ta se podá za mesečno noč,

vzkliknil poročnik, ko ga je tovariš ves vesel objel. „A poglej — tam-le leži eden, ki se mu je hujša godila nego meni. Planil je poleg mene naenkrat ven iz dima — kaj je hotel, ne vem — a vrnil se ni več, siromak.“

Dunvud je teklen na pokazani kraj in zagledal v svoje začudenje nepoznanega starca. „Stari mož je, ki je poznal mojo mater!“ je zaklical Mazonu.

Starec je ležal vzznak — poleg njega mušketa — roke je tiščal na prsih — ena je držala majhno svetlo stvar...

Dunvud se je nagnil nad mrtvega in videl kraj, kjer je bila krogla prodrla v srce. Kar je držal v roki, je bila majhna kovinasta škatljica, katero je bil moral v poslednjem hipu izvleči iz nedrj.

Ko jo je Dunvud odprl, je našel notri listič, na katerem je strme čital sledeče:

„Okolnosti velike politične važnosti, od katerih sta odvisna sreča in življenje mnogih, so zakrivala doslej, kar naj razodenejo te vrstice. Harvi Breza je bil dolgo let zvest, neplačan služabnik svoje domovine. Človek ni mogel poplačati njegove plemenitosti. — Bog bo storil to nekoč!“

Jurij Vošington.

Bil je vohun nevtralnih tal, ki je umrl, kakor je živel: zvest domovini in mučenik svobode.

(KONEC.)

v Puli razveljavljene in bi bil imenovan vladni komisar. Na strašenje z grozečo reakcijo ne reagiramo, ker v tem slučaju še to ni nič drugega, nego — prazna fraza. Če pa sodrug Tuntar grozi, da se volitve absolutno ne smejo razveljaviti, ga moramo mi apostofirati: ali ni smeti razveljaviti tudi v slučaju, da vloženi rekurzi neovržno dokažejo, da so se dogodile eklatantne nezakonitosti in vnebovpijoča sleparstva in kaznjive volilne mahinacije? Hoče-li socijalna demokracija se svojo avtoriteto pokrivati tudi nezakonitostmi in nasilja proti volilni pravici? — Mi menimo, da je ravno socijalna demokracija po svojem bistvu in namenu v prvi vrsti poklicana, da obsoja kršenje volilne svobode in pravice, brez ozira na to, ali so se ta kršenja zagrešila v imenu reakcije, ali pa občinske avtonomije! Sodrug Tuntar meni, da vladni komisar ne bi nudil garancije za nepristransko postopanje nasproti vsem strankam. Mi pa konstatujemo da vsa prošlost kliče, na katere stran se je postavila socijalna demokracija, daja absolutno gotovost, da ne bo nikdar nepristranska proti drugim strankam.

Kakor entuzijasti za vsako svobodo smo tudi mi iskreni pristaši občinske avtonomije; vendar izjavljamo odkrito in brez strahu, da bi se, ako bi imeli izbirati med komisarjem in stranko, ki se sploh ne more vzdržati drugače nego z nasiljem in prevaro, brez obotavljanja izrekli za — komisarja. Komisar je zlo, ali vsakako manjše zlo.

Ali na gori rečenem shodu zaupnikov smo doživeli nekaj, kar nas je v resnici osupnilo. Do nesoglasja med italijansko in slovensko socijalno demokracijo radi postopanja v naših pokrajinah je moralo priti prej ali slej; da pa se je na shodu pojavilo nesoglasje v slovenski socijalni demokraciji sami, to je bilo za nas veliko presenečenje. Iz poročila o shodu v „Lavoratore“ doznajamo namreč, da sta se debate udeležila tudi slovenska sodruga Krmolj in Regent — prvi bivši državnozborni kandidat, a drugi govornik slovenske socijalne demokracije na številnih shodih — ter da je bila navedena resolucija enoglasno vsprejeta. S tem sta Krmolj in Regent nastopila proti stališču, ki jo je zavzel „Rdeči prapor“. To je navskrižje, ki zahteva pojasnila. Poreče se nam morda, da je to interna, notranja stvar stranke, za katere se drugi nimajo brigati. Temu pa ni tako. Čim uvažujemo slovensko socijalno demokratsko stranko in jej priznavamo mesto poleg drugih strank, je za nas prevelike važnosti, da vemo, kje so resnični in avtoritativni tolmači strankinih nazorov in ciljev!!

Pismo iz Prage.

(Od našega posebnega poročevalca)

Utiski z beneške noči. — Slavnostno razpoloženje v praških ulicah v soboto 29. junija. — Na grobu pionirjev Sokolstva: Jindřicha Fügnerja in Miroslava Tyrša. — Gostje v reprezentančni loži na telovadnici. — Zastopniki tiska v žurnalistični loži. — Popoludanske proste vaje. 8064 Sokolov nastopi k prostim vajam! — Nastop 2500 Sokolov. — Moravski in slovaški narodni plesi. — Nastop francoskih gimnazistov. — Burja, naliv in dež na vežbališču. — Junaško vstrajanje sokolov. — Ljudska veselica na razstavišču.

Najkrasnejši mesti v samem srcu Prage, žofinski in střelecky otok, sta v petek zvečer postala središčem sokolskih gostov, posebno jugoslovanskih, ki so si, utrujeni od dolge poti in viharjih vsprejemov, zaželeli oddihljajev v mirnem kotičku zlate Prage. Na ta otoka s košatimi kromami dreves ne prodira pekoči solnčni žar, in zrak je nasičen vonjem cvetočih jasminov. Otoka, sama vabljiva po kolihah drevja in preprohah cvetic, sta bila vsemožno okrašena; na obeh sta igrali sokolski godbi kmochova in lounski. Na promenadah se je lesketalo rudečilo sokolskih srajc, vse se je mešalo v en mogočni šum, ki se je povečal kedarkoli je skupina hrvatskih, slovenskih ali bolgarskih junakov zapela svoje ljubljene popevke. Grmeče ploskanje se je neslo preko vitavskih valov; vsem himnam se je dajalo čast in spoštovanje.

Objemali in poljubljali smo se; govorili, ta srbski, ta češki, oni ruski, in vsi smo se umeli kajti poleg govora jezika so govorile oči visokodoneč govor slovanske ljubezni in bratstva. In v največjo čast čeških gospej in gospič bodi povedano, da so prihajale naproti vsem milim gostom z neizmerno prijaznostjo in milobnostjo, kar nam je bivanje v Pragi toli osladilo. Da so bili bratje in gostje oblegani od čeških dam s prošnjami za podpise na razglednicah ni treba posebej omenjati. Novi in novi gostje so prihajali, burno pozdravljani vzdigovani na ramena in nošeni ob vriskanju občinstva okolo miz. In v duši so se nam vzbujali občutki in spomini na prejšnje sokolske praznike v Ljubljani, Zagrebu, Cetinju, ko sedaj Čehi plačujejo svojim južnim bratom milo za drago. Kdor je bil po regati na vrtu žofinskega otoka, je gotovo tudi opazil slovaško godbo, ki je razveseljevala vse občinstvo prostranega perivoja. Njih pestri narodni kroji, njih okusno gibanje, to bi bil hvaležen moment za spretni čopič umetnika — slikarja. Minila je bajnolepa noč na Vitavi, ki jo hranimo samo še v spominih; le-ti pa so tudi oni prelestni raj, iz katerega nas nikdo ne more zagnati. Spominjajoč se teh prelestnih uric na vitavskih otokih mi prihajajo v spomin Schillerjeve besede, kjer pravi: „Die schönen Tage von Aranjuez sind nun vorbei“.

Ulice so bogato odičene in rekord med vsem zavzema dolga Belcrediho ulice, ki vodi naravnost na vežbališče. Zastave v narodnih barvah čeških so plapolale v jutranjem zraku, slovanske in francoske trikolore so dišile prodčelja mnogih hiš, trgovin, bank, kavaren, in privatnih zgradb. Zadostovalo je, da se je mala četa Bolgarov ali Črnogorcev prikazala na ulici in že jim je od vseh strani grmel nasproti pozdrav tisočev navdušenega občinstva. Zelo markantno za praške razmere je dejstvo, da v vsem mestu nisem zapazil niti ene črnorumenen zastave, ki so bile na sokolskem zletu v Ljubljani tako množestveno zastopane, na čemer so se takrat Čehi zgražali.

Celi veletoki občinstva so se valili od jutranjih ur po praških ulicah. Velike pozornosti so bili deležni posebno bolgarski junaci se svojimi slikovitimi nošami. Orjaške postave Črnogorcev v suknjicah, zlatom bogato obdanih, so vzbujali posebno pozornost praškega ženskega sveta in marsikatero oko mlečnolične češke gospič se je hrepeneče oziralo po vitkih postavah Črnogorcev, ki so po svoji velikosti nadkrijevali vse druge. Ravno tako so bili občudovani srbski Sokoli iz kraljevine „Dušanovci“ v prekrasnih, srbskih historičnih krojih. Letensko vežbališče se je začelo oživljati že ob petih zjutraj. Kmalu po peti uri je bil že ogromni sodniški aparat, sestavljen iz sodnikov vseh narodnosti, na mestu, da presodi delovanje posamičnih telovadcev na orodju. Ob šestih so nastopala tekmovalna društva 150 oseb in z bliskovo brzino so se razstavili v skupine. Za trenotek je bila telovadba na vseh orodjih v polnem teku. Gibanje kakor v uljnjaku brez prestanka, brez miru. Človeka je zbolelo, v srce, ker ni mogel slediti delovanju vsakega posameznika ter občudovati mojstrsko delovanje vsacega tekmovalca posebej. Ali ni možno! Na zletu je bilo prigradenih preko 1000 tekmovalcev raznih narodnosti. V soboto se je telovadilo na vežbališču od petih zjutraj do poludne. Nekoliko je sicer rosil dež ali proti poludnevu se je popolnoma zjasnilo. Seveda so bile to, razven tekmovanj, samo skušnje za populadanski generalni nastop.

V soboto dne 29. junija ob desetih dopoludne se je začel napolnjevati severni del ogromnega olšanskega pokopališča, kjer spita v skupnem grobu svoj večni sen ustanovitelja Sokolstva: Tyrš in Fügner. Pred vitkim obeliskom, ki nosi reliefe obeh čeških velikankov, so prišli ob 1/2 11 zastopniki Sokolstva vseh slovanskih narodov — tudi trojico poznanijskih Poljakov smo videli tu. — Ob 11. uri je prišlo predsedništvo „České obce sokolské“, staroste vseh žup in drugi slovanski Sokoli, ki so položili na grob lavorjeve in palmovce vence s trakovi in barvah slovanske trikolore. Ameriški Sokoli so pripojili k svojem vencu tudi prapor spojitih držav in enake vence so položili tudi na Havličkov grob in na gomilo konzula Jonaša. Slavnost je pričel pevski zbor praškega Sokola, ki je zapel skladbo Smetane „Věno“ (dedščina). Čim so zavneli prvi zvoki te velečastne pesmi, so se na mah odkrile vse glave; s pobožnimi občutki smo poslušali krasni koral. Po dovršenem petju, je pregovoril prvi člen predsedništva Česká obce sokolské br. Mašek: „Sokolstvo se je seslo k V. olimpijadi, da pokaže uspehe svojega dela in napredka. Naravno je, da ob tej priliki romamo na ono posvečeno grudo naše zemlje, ki hrani poslednje ostanke naših učiteljev — velikanov Tyrša in Fügnerja. To je sveta dolžnost naše časti, da prihajamo na to grudo, kjer počivata moža, do katerih obračamo svoje poglede, polne hvalečnosti in vdanosti za vse to, kar sta storila za nas, moža, ki sta nam postavila pred oči vzor pravih Sokolov. Tu, na tej gomili obljubljam in prisegamo, da za vedno ohranimo v srcih njiju dedščino; in to, kar sta ostavila potomcem najlepšega, bomo stalno spopolnjevali! Spominu Tyrša in Fügnerja bodi večna slava!“ Burno klicanje „slava“ se je neslo po prostorih, kjer navadno kraljuje večni mir. In ti navdušeni izrazi so se opetovali po vsakem govoru. Bili so to govori pretresljivi, plamenečih besedij, s katerimi so zastopniki raznih slovanskih plemen govorili o Sokolstvu, ki zbližuje vse slovanske narode.

Za Maloruse je pregovoril poslanec dr. Trilovsky. Za Srbe je govoril Sokol in pisatelj dr. Rašić iz Banata, ki je izustil plamenit govor ter oddal na to podpredsedniku Česká obce sokolské dru. Novotnemu srebrn venci z napisom: Srbski Sokoli — največom slavenskom Sokolu dru. Edvardu Grégru. Ob genotju, ki je spremljalo ta izraz Srbov napram nedavno umrlemu velikemu tribunu češkega naroda, je omenil srbski publicist, da se Srbi s hvaležnostjo spominjajo velikega Slovana Gregra, ki je bil takorekoč idealna slovanska postava. Spomin na Tyrša, Fügnerja in Gregra ostane stalno v srbskih srcih! Gromoviti „Živio“ klici so mu odmevali v odgovor. Na to je pristopil k gomili Rus Lorencjev iz Tiflisa, ki se je pred obeliskom globoko poklonil. Na to je izustil svoj govor mirmim ali čutapolnim glasom in ko je dovršil, se je zopet globoko priklonil pred grobom. Ta fin pozornost pravega ruskega duha mu je vzbudila vseobče simpatije. Za Hrvate je govoril navdušenim načinom zagrebški vseučiliščni profesor in glasoviti naravoslovec dr. Lazar Car, ki je slavil oboja češka heroja; za Slovence je govoril dr. Sernec iz Celja, za bosanske Sokole (ki jim je bosanska vlada

prepovedala pripojiti se k hrvatski Zvezi v Zagrebu) urednik Džamonja iz Mostara, za ameriške Sokole br. Košar in za češke žene gospa Slaviková. Po mirodvoru je nato mogočno odmevala narodna himna „Kde domov muj?“ ki je mnogim izvalila solze iz oči. Iz vrst Sokolstva se je na to oglašil še br. Fryš iz New-Jorka; zaključni govor pa je imel poslanec Kalina, ki je plamenitimi besedami pozival prisotne, da bi od groba slovanskih velikanov odhajali s prepričanjem, da nam ne pomorejo besede, ampak dejanja. Ideja sokolska mora se vcepiti mladini v srce že v rodbini in ravno največji naš talisman, deca, mora biti poučena, da naša rešitev je v disciplini narodni pod sokolsko zastavo. Na to so se vdeležniki razšli ter položili vence na grobove mnogih odličnih čeških mož in žen.

Dogodki na Hrvatskem.

Položaj bana Rakodczay-a.

Novi ban Rakodczay je, mesto da si utrdi svoj položaj, od dne do dne bolj osamljen. V-i bolji elementi takozvane „narodne stranke“ se čim dalje bolj oddaljujejo in odtujujejo od njega, tako, da ne more dobiti sposobnih ljudi niti za svojo vladu, kako še le za večino v saboru!! Rakodczay je baje izjavil še ob svojem imenovanju banom, da odstopi, ako mu misija ne vspe, to je, ako ne pridobi za se „narodne stranke“ oziroma ne osnuje nove. Priti je hotel v stike celo s hrvatsko-srbsko koalicijo, ali manifest izdan od te poslednje mu je pokvaril tudi ta račun. Banu ne ostane torej drugega, nego da resnično — odstopi, ali pa da vlada z nasiljem, v nasprotju z vsemi ustavnimi faktorji v državi — s čemer bi popolnoma izgubil pravico do imena „ban“ in bi bil le „komisar“ Madjarov in njegov položaj bi bil — položaj sovražnega sovražnika...

Grof Pejačević koaliciji.

Zagrebaške „Narodne Novine“ so te dni priobčile vest o nekih sporih med bivšim banom grofom Pejačevićem in hrvatsko-srbsko koalicijo. Sedaj se pa sliši, da je grof Pejačević poslal koaliciji iz Karlovih varov zelo prisrčno pismo, v katerem se jej zahvaljuje, da mu je omogočila složno in patriotično delovanje v prilog narodu in domovini. Ta izjava je napravila na koalicijo zelo dober utis.

Trozveza podaljšana do leta 1914.

Iz Rima poročajo iz avtentičnega vira, da je trozveza, sklenjena meseca junija 1902 imela trajati do junija 1908. V pogodbi je bilo določeno, da trozveza ostane veljavna še za nadaljnih 6 let, ako se ne odpove junija 1907. Ker se ni odpovedala v tem roku, traja trozveza dalje do junija 1914.

Drobne politične vesti.

Vseučiliščno vprašanje v Bolgarski. Kakor javljajo iz Sofije, se je naučno ministerstvo zopet več dni pogajalo z bivšimi vseučilišnimi profesorji glede otvoritve vseučilišča. Toda pogajanja niso vspela. Profesorji so izdali na bolgarski narod proglas, v katerem pravijo, da so zahteve ministerstva nevsprejemljive in da nikakor oni ne prevzamejo vseučilišnih stolic. Tako bo morala vlada odpreti vseučilišče s srednješolskimi profesorji. Juridična fakulteta pa ostane začasno še zaprta.

Dar mikada Rooseveltu. Iz New-Yorka poročajo: Admiral Jamamoto je izročil predsedniku Rooseveltu zelo dragocen kamen kakor dar mikada. Na obedu sta oba v napitnicah povdarjala mirne namene obeh narodov.

Spletkarenje Grške proti Avstro-Ogrski. Iz Aten poročajo, da odsej ne bo več grške pošte iz Janine odpravljala avstro-ogrsko, marveč italijanska pošta. Ta čin smatrajo kakor posledico grških diplomatskih spletkarenj.

Borba proti socijalni demokraciji. V Hamburgu se je minole spomlad ustanovilo društvo proti socijalni demokraciji v Nemčiji. Takoj na prvem shodu dne 15. maja vpisalo se je 7000 členov. Sedaj jih je baje že okoli 40.000. V tem društvu seveda ni Židov.

Dnevne vesti.

Himen. V nedeljo predpoludne se je poročil tu v Trstu g. dr. Fran Brčić, odvetnik, z gospičo Mileno Mandić hčerko g. dra. Frana Mandića, glavarja znane ugledne rodoljubne družine tržaške. Naše iskrene čestitke.

Imenovanje. Svetnik pomorskega sodišča dr. Peter pl. Rešetar je dobil naslovin značaj dvornega svetnika.

C. kr. avstrijske državne železnice. Dne 1. julija 1907 otvori se do sedaj samo za osebnih, prtljažni vozovni in kosovni promet zdravilišča dra. Gletlerja v kopališču Schlag otvorenja postajica in prekladalšče Kopališče Schlag, Liberce — Jablonice — Taonwaldske železnice tudi za kosovne pošiljave gospe Karoline Tischer, lastnice hotela v kopališču Schlag.

Vozni listi teh kosovnih pošiljatev morajo biti na imenovanju naslovljeni.

Teža posamičnih, za odpravo oddanih kosov ne sme presegati 100 kg.

Slovanskim društvom. Podpisani so razposlali vsem slovanskim društvom mesta in okolice okolišnico s prošnjo, naj se ista izpolni in dopošlje gosp. Franu Kravosu, Trgovsko-obrtna zadruga ul. S. Francesco 2.

Ker je možno, da katero izmed mnogih društev, družeb, ali sploh združenj ni prejelo okolišnice, prosimo, naj taka društva napišejo na komad papirja sledeče: Ime društva, namen društva, leto ustanovitve, promet l. 1906, skupno premoženje in število členov, ter naj to dopošljejo zgoraj imenovanemu. Prosimo, naj društva čimprej vrnejo prejete tiskovine, da bo možno pravočasno urediti stvar.

Ker mnogim — vkljub raznim pojasnilom — ni znan namen teh poizvedovanj, naznanjamo, da bo to za Trst novo izdanje nekaj kazipot tržaškimi in še posebno izventržaškimi Slovanom. Tudi ni nikdo obvezan izpolniti vseh stavljenih vprašanj.

Izdajatelji.

Veselica koperških učiteljskihnikov v „Narodnem domu“ pri sv. Ivanu je vspela nad vse pričakovanje. Udeležba je bila zelo velika. Proizvajanje pevskih in orkestralnih točkov je občinstvo spremljalo z navdušeno pohvalo.

Najbolji dokaz za to, da so se morale vse točke ponavljati. Za danes povdarjamo le, da se je težka Haydnova simfonija, K takemu vspehu lahko čestitamo gg. učiteljskimnikom. Vspricho tolike udeležbe smo pogrešali tembolj učiteljski zbor zavoda. Vsa prireditelj je vspela najsrečnejše in je bil posebno animiran ples, ki je trajal do jutra. Mi beležimo ta vspeh iskrenim zadovoljstvom, ker vidimo v njem znak simpatij, ki jih goji naše občinstvo do bodočih učiteljev naroda.

Grozna nesreča na kopanju vodnjaka.

Pišejo nam: V Škrbini koplje se letos radi vsakoletnega pomanjkanja vode dva občinska vodnjaka. Za napravo teh vodnjakov je dala dežela 4000 kron, a primanjkljaj bodo skladali občinarji po davkih. Škrbinska občina je izročila na dražbi kopanje teh vodnjakov trem domatinom, kateri so najeli več delavcev. Kopanje se je vršilo že tri tedne brez vsake nesreče; a minolega četrtega okoli 3. ure se je dogodila strasna nesreča.

Lozej Josip iz Škrbine hšt. 34 in Alojz Zorža iz Škrbine sta polnila mino. Med polnitvijo pa je mina eksplodirala in vrgla Lozeja v zrak in okoli 3 m daleč, kjer je obležal nezavesten. Prste na rokah mu je razklato, za ušesom in na eni strani života je dobil še precej velike rane, obraz in gornji život mu je ves pokrodovan in oči mu je pokvarilo; bati se je, da ga je oslepilo. — Josipa Lozeja so oprali z vodo, naložili na voz in ga odpeljali takoj isti dan v bolnišnico v Trst, kjer se sedaj zdravi.

Drugemu delavcu pa se je zakadilo v obraz in ga le nekoliko ranilo na levi roki in na bradi; oči ima popolnoma zdrave. Lozej je ubog dninar, doma je pustil pet malih otročičev in bolno ženo.

Ti podjetniki niso zavarovali delavcev, zato svetujemo drugim zanikarnežem, da takoj zavarujejo svoje delavce.

V pokoj stopi g. Rihard Dolenc, voditelj deželne kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu.

Tržaška zavraža postreščekov sta se združila. S 14. t. m. je prenehal obstojati zavod postreščekov „Istituto dei servi di piazza“ (z zelenimi našivi) ter so iz njega vstopili v društvo postreščekov „Consorzio dei servi di piazza“ (z rdečimi našivi). Sedaj so torej v Trstu samo postreščeki z rdečo modro obrobljeno kapo.

Smešnica. Neki gospod je vstopil v neko krčmo. Dal si je prinesiti četrtinko vina, pomočil v istega nabrušeno bodalo, plačal in odšel. Krčmar je pa zaklical za njim: „Kaj nečete piti vina?“ — „Ne“ — je odgovoril oni — hotel sem le otrovati to bodalo!

Koledar in vreme. — Danes: Marija Karmelitsanska; Bogdan; Vratislava. — Jutri: Aleksij, spozvalec; Držislav; Javra. — Temperatura večeraj: ob 2. uri popoldne + 26° Celsius. — Vreme večeraj: predp. lepo, popoldne oblačno, nekoliko dežja.

Društvene vesti in zabave.

Novi društvi. C. kr. namestništvo je vzelo na znanje pravila novih društev: „Podružnica družbe sv. Cirila in Metoda za Istro“ v Soviščini (pol. okr. Poreč) in „Narodna Čitalnica“ v Kneži (politični okraj Tolmin).

Bratje Sokoli!

Podpisani odbor časti se vabiti Vas na redni občni zbor, ki se bo vršil v soboto, dne 27. julija 1907 ob 9. uri zvečer v društveni telovadnici se sledečim dnevnim redom:

1. Pozdrav staroste. — 2. Poročilo tajnika. — 3. Poročilo blagajnika. — 4. Poročilo voditelja telovadbe. — 5. Volitev novega odbora. — 6. Volitev pregledovalcev računov. — 7. Morebitni predlogi in interpelacije. — Nadejaje se obilne udeležbe beleži se uz bratski sokolski: „Na zdar!“ Odbor.

Opomba: V slučaju, da ne bi ob določeni uri pristopilo pravilno določeno število členov, vršil se bo pol ure pozneje občni zbor v drugem sklicanju ter sklepal pri vsakem številu prisotnih bratov.

Darovi.

Ciril Metodijev dar možki podružnici družbe sv. Cirila in Metoda sta poslala p. n. gg. Giuro Pessa, pisarniški ravnatelj v Trstu 5 K — Andrej Zink, župe-upravitelj v Trstu 3 K.

Ciril Metodijev dar možki podružnici družbe sv. Cirila in Metodija so podarili gg.: dr. Josip Abram K 10, Ivan Levčar K 5.

In zopet grozen zavraten umor.

Še en kočijaž umorjen na isti način, kakor pokojni Praznik.

Neverjetno se nam je zdelo, ko nam je včeraj v jutro nekdo sporočil, da so tekom noči našli na proseški cesti pod Kontoveljem mrtvega, vmorjenega kočijaža. Tako neverjetno se nam je zdelo to, da smo od dotičnika, ki nam je to sporočil, zahtevali, naj nam pove stvar še enkrat. In ko nam je povedal, da so našli vmorjenega kočijaža, smo tega našega sporočevalca vprašali, da li ve za gotovo, če je kočijaž že mrtev, ali je le ranjen. In ko nam je odgovoril, da ne more trditi z gotovostjo, je li kočijaž mrtev, ali samo ranjen, sprejeli smo raje to poslednjo in si domnevali, da je morda nesrečen, na kakoršen koli način padel s kozla, se pobil in obležal. In v tem smislu smo tudi poročali — in sicer o tem strašnem dogodku prvi med vsemi tržaškimi listi, — da so našli „ranjenega“ kočijaža. In kdo naj bi tudi veroval! Še le je minolo šest dni, odkar je bil na grozen zavraten način vmorjen kočijaž, nesrečni pokojni Praznik; še je vse mesto pod groznim vtisom, ki ga je napravil na vsako človeško čuteče srce zavrati vmor, izvršen v noči od ponedeljka 8. t. m. „pri lovca“, — in — o groza — že zopet enak, identičen, ravno tako grozen, ravno tako zavraten vmor, izvršen na ravno isti način in zopet na revnem kočijažu, ki je celo noč čakal, da bi zasluzil par kronic in je z veseljem skočil na kozla svoje kočije in je pognal konja, ko so mu zločinci — o katerih je pa mislil, da so pošteni — veleli, naj jih popelje na Prosek. Z veseljem je skočil na kozla in radostno je poknil z bičem pognavi konja v nadi, da zasluži nekoliko kronic in da vendar ni čakal vso noč zastoj — a predno je dospel na kraj, kamor so mu veleli peljati, so mu zločinci na infamno zavraten način vpihili se visoko plapolajočo luč mladega življenja.

Evo groznega dogodka:

29-letni izvošček Anton Mohorovič je bil v službi pri svojem stricu — nekteri nam zatrjujejo da bratrancu, a mi nismo imeli še časa informirati se natančneje — istega primka, ki ima svoj hlev v ulici delle Sette Fontane. Vodil je, in sicer le po noči, javno kočijo št. 233, dočim je isto kočijo z drugim konjem vodil po dnevu njegov brat. — Predminolo noč je čakal s kočijo na trgu. — Ob 3. uri in četrt zjutraj so ga najeli trije moški in mu veleli, naj jih pelje na Prosek. On je za to vožnjo zahteval 9 kron, in zadovoljni s to ceno so oni poskakali v kočijo, na kar je on pognal, ne sluteč, da vozi sam sebe v smrt. Kmalu po 3. uri in pol je neki Anton Gomizelj, stanujoči na Greti št. 162, to je ob cesti, slišal drdrati kočijo po cesti pod svojim oknom. — Ob 3. uri in 45 minut je pa neki kolesar, ideč s Trsta na Kontovelj, došel nad Barkovljami blizu Starca Mohorovičeve kočije, v kateri je sedel en sam človek. Kolesar, predi mimo kočije, je bil Mohorovič po zdravi, na kar mu je Mohorovič odgovoril z „Dobro jutro!“ Meh kočije je bil spet skupaj in kolesar je lahko videl človeka, ki je sedel v kočiji. A ko se je kolesar ozrl nanj, si je ta človek z ruto brisal obraz. Sedaj se razume, da je to delal z namenom, da bi ga kolesar ne videl v obraz.

Ob 5. uri in 20 minut sta gospoda brata Osvaldella se svojim avtomobilom pridružila s Kontovelja, namenjena v Trst. Z njima je v avtomobilu sedel sin nekega zdravnikarja. Takoj ko je avtomobil napravil ovinek pod Kontoveljskim gričem, so oni trije iz avtomobila zagledali kakih 300 metrov daleč od tega ovinka stati na cesti kočijo. Konj je bil obrnjen proti Kontovelju, a kočijaža ni bilo videti. Ko je pa avtomobil pridiral poleg kočije, so oni trije z grozo zagledali mrtvo človeško truplo, ležeče na sprednjem sedalu. Glava mu je visela iz kočije na desni strani iste, a nogi na levi. Brata Osvaldella sta s tovarišem takoj zasedla avtomobil in zdirjala dalje, a ko sta pridirjala do finančne stražnice nad Barkovljami, sta tam obvestila o dogodku in potem šla z avtomobilom na zdravniško postajo in v avtomobilom peljala zdravnika k nesrečnemu kočijažu. — S finančne stražnice so bili pa telefonirali redarstveni stražniki v Barkovljah, a obenem je nekdo drugi obvestil orožnike na Proseku.

V kratkem so bili tam orožniki, redarstveni nadzornik iz Barkovelj in kmalu za njim tudi zdravnik, ki je konstatiral, da je nesrečni Mohorovič mrtev in da ima v tilniku 2 rani po strelah iz revolverja, in sicer je imel eno rano ravno v tilniku, a drugo v kotičku pod levim ušesom. — Zadnje levo kolo kočije je bilo podloženo z debelim kamenom. Kakih 20 korakov daleč za kočijo sta ležala na cesti bič in kočijažev klobuk a v kočiji so našli črn, jako ponošen solčnik z ročajem iz medenine, zvitem v oblik črke S. Na sedalu, kjer je ležal vmorjeni kočijaž, v notranjosti kočije, je bilo raztrešenega nekoliko bakrenega in niklastega drobiža. — Pod klobukom, ki je ležal kakor rečeno, kakih 20 korakov za kočijo, je ležal 10-stotinski niklasti novec.

Kmalu je prišla na lice mesta tudi sodnijska komisija, a z isto viši policijski svetnik Brenner in policijski svetnik Contin ter par delegatov c. kr. namestništvenga svetovladstva, ker je bil namreč zločin izvršen v

območju te poslednje oblasti in ima torej to stvar v rokah ta oblast. Ta komisija je postavila natančen zapisnik o pretresljivem dogodku.

Mej tem se je bila pa — in to največ potom našega lista, ki je včeraj edini poročal o tem dogodku — razširila ta grozna vest po mestu. Slovenski izvoščeki, ki so v „Edinosti“ čitali o „ranjenem kočijažu“, ki so ga našli na proseški cesti, so to vest razširili med svojimi kolegi, ki so bili še vsi pod groznim vtisom, ki je napravil še posebno nanje vmor pokojnega Praznika. Vest o „ranjenem kočijažu“ jih je tako razburila, da si niso dali miru, ampak je šlo večje število njih se svojimi kočijami na lice mesta. Pomislite le njih grozo, ko so našli tam mrtvega tovariša, umorjenega na isti grozni način, kakor je bil še le pred šestimi dnevi vmorjen njih kolega Praznik. In ko so truplo pokojnega Mohoroviča položili v krsto, jo naložili v mrtvaški voz Zimolovega pogrebne podjetja in je odpeljali v Trst, so vsi tam zbrani izvoščeki — kakih 25 na število — se svojimi kočijami sledili vozu, v katerem je ležalo truplo njihovega nesrečnega tovariša. Kmalu po 1. uri popoldne je dospel ta žalni sprevod v mesto in tu se je sprevodu pridružilo mnogo občinstva, ki je spremlilo mrtvaški voz do mrtvašnice pri sv. Justu.

A vzrok temu strašnemu zločinu? Vzrok je žalibog še neznan. Morilec, oziroma morilci so vzeli pokojnemu Mohoroviču le srebrno uro in zlato verižico, ki sta obe skupaj vredni komaj 30 do 40 kron. Vzeli so mu sicer tudi listnico, v kateri pa gotovo ni bilo mnogo denarja. Prazno listnico so potem našli v travi neke blizu ceste.

Menimo, da bo pogreb nesrečnega Mohoroviča že danes popoldne, vendar ne vemo tega popolnoma gotovo.

Pregrozno, da bi bilo verjetno!

Po zaključku lista smo zvedeli, da se je tekom noči razširila po mestu vest, da sta bila sinoči vmorjena dva druga kočijaža, in sicer eden na Katinari, a drugi v Devinu. Posebno o tem v Devinu se govori z gotovostjo. Nadejamo se, da je to le sad domišljije, delujoče v skrajni razburjenosti.

Vesti iz Goriške.

Ij Wieser še vedno pašuje na goriškem državnem kolodvoru. Kljub množestvilnim protestom, kljub vsem pritožbam sedi mož še vedno trdno na svojem mestu in „deluje“ — kakor doslej. Nakopal si je v najkrajšem času sovražstvo vseh uslužbencev nemške narodnosti, zapravljal si simpatije vsega goriškega prebivalstva. Ponovno je v času svojega službovanja v Gorici pokazal absolutno svojo nemogućnost v uradovanju, ki je bila že svoječasno vzrok, da moža niso mogli rabiti v nobenem nemškem kraju, kjer ni bilo nacionalnih bojov, kjer niso rabili narodnega šovinista, besnega germanizatorja. In vendar ga skuša vlada ohraniti na mestu, na katero ne spada! Ali moramo res poseči po skrajnih sredstvih? Povzdignejo naj svoj glas naši zastopniki v državnem zboru ter naj pokažejo pesti tudi g. Deršati!

V pojasnilo. Iz Gorice smo prejeli: V cenjenem Vašem listu sem čital v vestih iz Gorice, da je nemško društvo Schulverein kupilo od mene stavbišče za 15000 K, kjer bo zidalo šestrazredno šolo.

Res sem prodal omenjenemu društvu tretji del stavbišča za 28000, in ne za 15000 kron. Rad bi bil prodal svojim rojakom, posebno pa za kako narodno podjetje ali za „Gregorčičev spomenik“ — kajti to stavbišče se nahaja v sredini mesta — ali moja ponudba ni bila vsprejeta.

Peter Birska.

Iz Tolmina. Dne 7. t. m. je priredilo naše „Rokodelsko in bralno društvo“ izlet

(Dalje na IV. strani)

Dr. Fran Korsano
specijalist za sifilitične in kožne bolezni
ima svoj ambulatorij
v Trstu, v ulici San Nicolò št. 9
(nad Jadransko Banko)
Sprejema od 12. do 1. in od 5. in pol do 6. in pol pop

Ženitna ponudba.

Mlad trgovec, prijetne zunanjosti, želi se seznaniti z inteligentno deklico v svrhu poroke. Premožnje postranske stvar. Resne ponudbe, če je mogoče se sliko, naj se pošljejo pod šifro: „Mlad trgovec“

na INSERTATNI ODD. EDINOSTI.

UMETNI ZOBJE

Plombliranje zobov.

zdiranje zobov brez

= vsake bolečine

v zobarskem kabinetu

Dr. J. Čermák in G. Juscher

TRST

ulica della Caserma št. 13, II. nadst.

ANTON KUKIZ
Trgovina, oziroma krojačnica
Trst, ulica Torrente št. 34 (v novi hiši)
„Alla nuova città di Trieste“.
VELIKA ZALOGA
izgotovljenih oblek za odrasle in dečke
vsake vrste.
Delavske hlače prve vrste, kakor tudi blago vseh vrst iz najpopolnejše novosti

Denarna posojila v vsakem znesku, zamorejo dobiti osebe vsakega sloja toliko na osebni kolikor na hipotekarni kredit, pod ugodnimi pogoji. Hipotekarna posojila, v vsakem znesku se dajejo po želji strank proti primernim obrestim oziroma proti amortizaciji. Obrniti se je na **JOSIPA ZIDARIC** ulica della Caserma št. 14, I. nadst. od 9.—12. predpol. in od 3.—6. popoldne.

Tovarna pohištva

Aleksand. Levi Minzi

ulica della Zesa št. 46

ZALOGA:

Piazza Rosario št. 1

Katalogi načrti in proračuni

NA ZAHTEVO.

Čokolada Kakao

Edina zaloga trdke **Kugler-Henrik Gerbeand**
FRANCESCA VODUSEK — Trst, ulica San Spiridione 6.

Patentiran divan-postelj MACHNICH

Okraši radi svoje krasne elegauce vsaki prostor in se spremeni v hipu s samim premakljajem v jako komodno posteljo z lastnimi žimnicami in blazinicami.

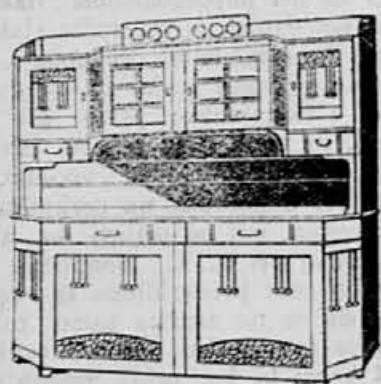
Prospekti zastoj. — Eventuelno na mesečne obroke.

Skladišče najfinejega in solidnega pohištva

v modernem slogu. — Popolne sobe.

Lastna delavnica za vsakovrstno tapetirarsko in olepševalno delo.

ANTON MACHNICH, TRST, ul. S. Giovanni 10

Zlate kolajne:
DUNAJ - TURIN
FALERNO

L. Magrini & Figlio

Zlate kolajne:
DUNAJ - TURIN
FALERNO

TRST, ulica S. Giovanni št. 2 (Palača Salem) Telef. 1354

ODLIKOVANA TOVARNA IN ZALOGA

GLASOVIRJEV

Specijaliteta priznanih in najboljih pianinov. Zaloga klavirjev. — Izključno zastopstvo

dvorne tovarne glasovirjev Friedrich Ehrbar na Dunaju.

Koncertni klavirji Ehrbar so na razpolago gg. koncertistov. — HARMONIJ, ELEKTR. AVTOMATIČNI PIANINI, PHONOLA.

Daja v najem, v zameno, na obroke. Popravlja, akordira. Cene zmerno.

Pohištvo

solidno in elegantno

po zmernih cenah

Rafaele Italia

TRST — Via Malcanton 7

Avtorizovano podjetje za čiščenje in svitljenje parketov

MARCO BENIZZI, Trst, ulica Roiano 2 Telefon 1968

Cene jako zmerne. Ceniki in vzorci sob na željo brezplačno. Delo zajamčeno, največa točnost.

DOBIVA SE V VSEH LEKARNAH.

Najvspešneje sredstvo proti

DOBIVA SE V VSEH LEKARNAH.

revmatizmu in protinu

TEKOČINA GODINA

prirejena v Trstu Rafaela Godina, lekarna „Alla Madonna della Salute“ pri od lekarnarjev: sv. Jakoba in Josipa Godina, lekarna „All' Igea“, Farneto 4.

Steklenica stane K 1-40. Iz Trsta se ne odpošilja manjše od 4 steklenice proti pošt. povračila ali pošti anticipatni pošiljatelj zneska 7 K francoj pošiljamo in zaloge

HOTEL BALKAN70 sob, elektr. razsvetljava, lift, kopeli
Cene zmerno. Počrtnj & Xg**HOTEL BALKAN**

v prijazni Solkan. Točno ob 5. in pol uri zjutraj nas je odkorakalo okoli 60 udov s zastavo na postajo k sv. Luciji. Veselje nam je sijalo vsem iz oči, ko smo korakali ob bistrini naši Soči, ter srkali v se sveži jutranji zrak. Na gorški postaji smo počakali še vrle naše Tržačane, s katerimi smo odkorakali skupno v Solkan. Pri okusno odičenem slavlolu smo čakali vsprejema, na katerem se je v imenu „Rok. bralnega društva“ najprizrejeje zahvalil predsednik g. Komel. Nato smo korakali z godbo na čelu na slavnostni prostor, od kjer smo se podali po kratkem odmoru v bližnji sv. Maver. Popoldne smo po dovršenem vsprejemu po razvitju nove zastave solkanske čitalnice nastopili pod vodstvom našega vrliga pevovodje g. Vinkota Fili in mešanim zborom našega rojaka H. Vogriča, ki je vzbudil buren aplavz. Na splošno željo smo morali pesem ponoviti. Z nekakim ponosom lahko beležimo ta uspeh, ki smo ga dosegli v Solkanu. To naj nam bo v spodbudo. Po oficijelnem vsprejemu smo prebili še nekaj veselih uric v Solkanu, dokler nas ni vlak zopet odpeljal nazaj v naš planinski raj. Ta dan pa nam vsem, ki smo ga preživeli v Solkanu, ostane v dolgotrajnem spominu.

Konečno bodi še omenjeno, da je naš g. predsednik zabil žebelj novi zastavi z izrekom: „Viharj pogumno in ponosno v prosep našega naroda!“

Vesti iz Istre.

Tujci v Opatiji. Od 1. sept. 1906. do 10. julija 1907 je prišlo v Opatijo 24.551 oseb. Od 4. do 11. julija 1907 je na novo došlo 940 oseb. Dne 10. julija 1907 je bilo v Opatiji 2027 tujcev.

Protest škofa dr. Mahniča. V Cresu, v Unijah in Narezinah obstajajo italijanske šole, akoravno govori ljudstvo le hrvaško. Škof dr. Mahnič je naložil duhovnikom, da morajo poučevati veronauk v teh šolah samo v hrvaškem jeziku, ker šolski otroci ne umejo italijanski. Šolska oblastnija se je temu uprla, veroučitelji so bili silom odstranjeni iz šol, a poučevanje veronauka je bilo poverjeno posvetnjakom-učiteljem. Proti tej krivici je škof Mahnič te dni izdal oster protest. Stvar pride tudi pred državni zbor.

Vesti iz Kranjske.

Za Gregorčičev spomenik priredijo vasi Rakek, Unec in trg Planina na Uncu pri g. A. Belletu v nedeljo 21. t. m. veliko ljudsko slavnost. Vspored: Prolog. Društvena godba iz Ljubljane. Postojnsko pevsko društvo. Čarobni kabinet. Prosta zabava. Vinski, pivni šotor z različnimi jestvinami, kavarna, na raznju pečeno meso. Izletnikom k tej veselici so pri popoldanskih vlakih ob rakovskem kolodvoru, k večernim vlakom na Uncu, vozovi brezplačno na razpolago. Izlet na to veselico se spoji lahko z dopoldanskim poletom v škocijansko jamo, ali na cerkniško jezero, in bodo v ta namen izletnike spremljali od komiteja najeti vodniki. Kdor hoče torej 21. dopoldne na cerkniško jezero, ali v Škocijan, naj se prijavi do sobote 20. t. m. zjutraj pri g. A. Domicelju na Rakeku, kjer bo tudi preskrbljeno za kosilo. Ker se čuje, da se ne zanima samo tukajšnje občinstvo za to veselico, temveč tudi širši, oddaljeni krogi in ker pride mnogo domačih krasotic pomagat k vspehu te prireditve upamo, da bo vdeležba zelo množična.

Ravnatelj I. državne gimnazije v Ljubljani je imenovan g. dr. Bezjak.

Gospodarstvo.

„Kmetijska družba za Trst in okolico“ je poverjena, da priobči sledeči od o. kr. namestništvu došli ji

Razglas.

Vsled odloka c. kr. kmet. ministerstva razpisuje se za manj premožne vinogradnike v tržaški okolici, ki so zasadili s cepljenimi ameriškimi trtami vzgledne vinograde v površini najmanj četrt orala (400 kvadratnih sežnjev — 1440 m²) sledeče nagrade v denarjih:

- 3 nagrade po 50 kron,
- 6 nagrad po 40 „
- 7 „ po 30 „

Prošnje za te nagrade vložijo naj se najkasneje do 20. avgusta t. l. naravnost na c. kr. namestništvo, ali pa potom kmetijskih družb v Trstu.

V prošnjah je navesti:

- 1) kraj, kjer se nahajajo nasadi in dotične parcelne številke;
- 2) njih površina;
- 3) čas, ko se je nasad dovršil;
- 4) katera podlaga in katera plemenita trta se je rabila; in
- 5) na kateri način se je cepilo, ali v suho, ali v zeleno?

Nagrade razdeli c. kr. namestništvo potem, ko so se nasadi pregledali po vladnem osobju.

Od c. kr. namestništva v Trstu, dne 6. julija 1907 II. štev. 153/5.

Čebelarstvo. Goriška kmetijska družba v Gorici je izdelala načrt čebelarstva zakona za Goriško-Gradiščansko, ki ga predloži deželni zboru v vsprejetje. Dosedanji čebelarski zakon je tako pomanjkljiv, da na njega podlagi ni možen razvoj čebelarstva v

deželi. Načrt zakona je uravnan za našo deželo in je pričakovati, da se čebelarstvo povzdigne, ako deželni zbor ta načrt odobri. — Svoječasno se bo o tem govorilo obširneje.

Razne vesti.

Novi 20 kronski bankovci. Dunajska „Montagsrevue“ poroča, da izda avstroogrška banka ob novem letu nove 20kronske bankovce in sicer radi tega, ker se dajo sedanji prelahko ponarejati.

Rajsko leto. Leta 1822 je bila tako mila in kratka zima, da so mogli tudi v mrzlih deželah v Evropi pred in po božiču orati. Že meseca februarja je bilo 12 stopinj toplote ter je pričelo drevje cvesti. V Napolju je bilo drevje že meseca januarja v polnem cvetu. Nenavadno zgodnja je bila žetev in trgatve. Žito, sadje in vino je zorilo izvrstno. Drugo poletje z neizmerno lepim vremenom je trajalo od septembra do novembra z obnovo pomladanske vegetacije. Sadje in trta so v drugi cvetele. Semtertje sta obrodili dve letini.

500 oseb zgorelo v gledališču. Marsiljski list „Echo de Chine“ poroča: V gledališču v Samkongu blizu Kantona je med predstavo izbruhnil požar. Petsto oseb je našlo smrt v plamenu, več sto jih je bilo pa hudo poškodovanih.

Köpenički stotnik čevljar Voigt je v zaporu nevarno obolel. Prosil je, da sme prekiniti kazeno. Baje ga pomilostijo.

Listnica uredništva.

G. dopisniku iz Nabrežine. Stvar je dovolj pojasnjena od obeh strani, menimo torej, da more biti konec tej polemiki. Iskren pozdrav!

Tujci v hotelu „Balkan“.

Na novo so došli dne 15. julija: Strnad J. uradnik, PRAGA; Palma J. uradnik, PRAGA; Bucháček J. zasebnik, ŽIŽKOVO; Lampert C. svečenik, DOLINA; Kurz W. prof., LVOV; Zumer A. uradnik, CELJE; Stoili I. zasebnik, PRAGA; Čzap A. uradnik, LJUBNO; Lieslewsky R. prof., VARŠAVA; Kren N. potovalec, DUNAJ; Pilzer S. urad., BIALA; Banišek I. inženir, DUNAJ; Kutin A. zasebnik, TOLMIN; Kubik J. arhitekt, GRADEC; Hummel L. učitelj, HOFSTETEN; dr. Piša P. odvetnik, BRNO; Pirnat F. dijak, GRADEC; Smeschall W. potovalec, DUNAJ; Sammler P. potov., DUNAJ; Kulik J. zasebnik, BRNO; Tepa V. urad., LVOV; Wolf I. potovalec, DUNAJ.

Odda se v najem sobica za dva prijatelja. — Zglasiti se je pri vratarju, Acquedotto štev. 9. 805

Nadučitelj bi takoj poročil izobraženo deklico v starosti 17—26 let. Ponudbe s podatki o premoženju pod naslovom „Srečna bodočnost“ na „Inseratni oddelek Edinosti“. (800)

Polejna stanovanja se oddajo v spodaj imenovanih občinah, kakor tudi v občinah Brezovica in Mošnje. Trav lepi kraji na Gorenjskem. Vsa pojasnila daje: „Društvo za privabitev tujcev za občine Radovljico, Lesce, Begunje in okolico“ v Radovljici. 801

Gostilna Slamič Črniče pod Kueljem na Vipavskem ima lepe sobe za prenočišče tujcev, sprejema tudi letoviščarje na hrano in stanovanje. Kuhinja izvrstna. Cene zmerno. 785

Mož trintridesetih let, ki je učil gimnazijo, kadetno, poljedelsko, vinarsko, sadjarsko in trgovsko šolo, več več ali manj slovensčine, srbo-hrvaščine, nemščine, italijansčine, francoščine in ruščine; šest let odvetniški uradnik, išče posla. — Naslov: A. Trobec, Sv. Ivan — Trst. 762

F. Šuka prodaja kuhinjsko opremo: omare, mize itd. iz prve roke. Trst, ulica Ferriera štev. 25. 812

Išče se srednješolca ali drugega dijaka za slovensko konverzijo. — Ponudbe pod „Konverzacija“ na „Edinosti“. 812

Išče se kovaškega učenca. Oglasiti se je v kovačnici ulica Molino a vapore št. 4 Trst. 807

25% letnih čistih obresti plača trgovsko-denarni zavod privatnim osebam na uloge čez K 1000. Odkaz vsakodnevno. Prijave naj se pošilja na „Dioničko društvo“ Zagreb (Postrestante) 810

Odda se v najem meblirana soba na lepem kraju. Naslov: ulica Madonna št. 38, II. nad. 308

Aparat od 50 luči na gas s cevmi in lampadami, prodaja g. Leban v Trstu, ulica Giulia 29. 114

Gospodična zmožna slovenskega, nemškega in italijanskega jezika, kot praktičantinja v trg. pisarni, se takoj sprejme. Naslov pove „Inseratni oddelek Edinosti“. 813

Angelo Lizza

slikar, dekorator, slika izveške itd., lakir v Trst — ulica Paduina št. 9 (vokal ulica Chiossa).

Vsprejema vsakovrstno dekoracijsko, umetniško delo, kakor sobe izveške in lakiranja.

Restavracija Aurora**Osaki večer koncert**

Mandolinsko društvo s petjem in plesom.

Začetek ob 7. zvečer

in traja do polnoči.

Ob nedeljah od 5. ure pop. do polnoči.

Vinarsko in gospodarsko društvo

v Komnu

ima v svoji zalogi

izvrsten, pristen kraški teran

Cene primerne ter hitra postrežba. V svoji gostilni „Pri Švari“ toči izborna črna in bela vina. Vsa pojasnila daje z udanostnim priporočilom Načelstvo.

Mizarska zadruga v Solkanu

Sprejme za Egypt

spretnega mizarja

neozženega, ki zna popolnoma izdelovanje pohištva in vsa mizarska stavbena dela. Plača mesečnih 100 frankov ter prosto stanovanje. — Obvezati se mora na dve leti. Ponudbe takoj na predsedstvo Mizarske zadruge v Solkanu.

Pomnite

da se je odprla

v ulici dei Gelsi št. 13

velika klet sloviti istrskih vin iz posestev

Candussi-Giaro v Rovinju,

tako, da zamoremo dajati cenjenim družinam po jako nizkih cenah in jamčimo za točno postrežbo.

Gotovi, da se odzovejo cenjeni odjemalci, se bilježimo udani

Glavina in Petelin.

BOGOMIL PINO

bivši urar v Sežani

ima svojo novo

prodajalnico ur

v TRSTU

ulica Vincenzo Bellini št. 13 nasproti cerkve sv. Antona novega

Prodaja vsakovrstne ure in popravlja iste po zmernih cenah in z jamstvom.

Rodolphe Maas, Trst — ulica Farneto 38

Olje za stroje, cilindre, dinamo, motore itd.

posebno za žage na paro in mline.

Nitni bombaž za čiščenje strojev.

Učilišče in vzgojevališče za deklice.

Temeljiti pouk po učnem načrtu za osemrazredne ljudske šole na Primorskem. Letna plača 500 kron. — Hiša z vrtom, lep in zdrav kraj, krasen razgled na morje, kopališče. Sprejemajo se tudi deklice v oskrbo čez dan. — Pouk v slovenskem, nemškem, italijanskem, francoskem in angleškem jeziku; v godbi, glasovir, gosli, citre, petje, v ženskih ročnih delih, v risanju in slikanju.

ŠOLSKE SESTRE — Trst, ulica Pasquale Besenghi 6

Društvo „Kreditna reforma“ Zagreb

Jelačićev trg št. 8 (Palača dra. Herzoga)

Osnovano na temelju pravil, potrjenih od kraljeve deželne vlade v Zagrebu 26. aprila 1904 št. 28706.

Obvestni osek gorimenovanega zavoda daje najtočneje in najhitreje vsakovrstne trgovske in privatne

informacije

za celi svet po jako nizkih cenah.

Pravni osek prevzema vsakovrstna

iztirjevanja

brez razlike upnikovega in dolžnikovega stanovanja in jih izvršuje najvestneje v najkrajšem roku brez odbitka.

Predjemni osek daje

predjume

na iztirjevanja, ki so predana pravnemu odseku.

Prospekte pošilja brezplačno Ravnateljstvo.

Virgilio Cisilino

TRST, ulica Barriera vecchia 4

Velika izbora

igrač, drobnarin, srajc, ovratnikov, za-

pestnic, ovratnic, parfimov itd.

po konkurenčnih cenah.

Za vsakovrstne naročbe mine-

ralnih vod, obrnite se na cen-

tralno zalogo vseh naravnih

mineralnih vod

Angelo Devetak — Trst

ulica Acquedotto 22 — Tel. 1448

A. Millovatz

mehanična delalnica

Trst — ulica del Trionfo 1

izvršuje vsakovrstna

kovaška in mehaniška dela

kakor tudi nikelovanje.

VELIKA ZALOGA**praznih butelj**

Trst, via delle Ombrelle št. 5

Guido e Ugo Coen

100.000 butelj od šampanjca

za refošk

Prodajajo in kupujejo se buteljke

vsake vrste za refošk, šampanje, bor-

deaux, rensko vino, konjak itd. VE-

LIKA ZALOGA Butelj od pol litra

1 litra in 1 in pol litra. Damjane iz

stekla opletene.

Prevzamejo se dopošiljatve na deželo.

Kupuje se razbito steklo vsake vrste.